

Posouzení dokumentace EIA podle § 45i zákona ČNR č. 114/1992 Sb.
na lokality a druhy soustavy NATURA 2000

**Těžba a rekultivace ložiska štěrkopísků v
zájmovém území Severočeských pískoven a
štěrkoven Roztyly**

Zpracoval:
Mgr. Adam Věle

květen 2008

Posuzovaný záměr: Těžba a rekultivace ložiska štěrkopísků v zájmovém území Severočeských pískoven a štěrkoven Roztyly

Umístění záměru: Kraj: Ústecký
Obec: Chbany, Nové Sedlo
Břežany u Žatce, Chbany, Chudeřín, Nové Sedlo u Žatce, Přeskaky, Roztyly, Soběsuky nad Ohří, Vikletice

Objednatel: Mgr. Jiří Bělohlávek, Bylany 66, 284 01 Kutná Hora

Zpracovatel: Mgr. Adam Véle
Popluží 116
468 22 Železný Brod
tel: 737309406
e-mail: adam.vele@e-ko.cz
web: www.e-ko.cz
IČ: 71829059
osoba autorizovaná k provádění posouzení podle §45i zákona č. 114/1992 Sb.
Č.j.: 630/2912/05

1. Úvod

Předkládané hodnocení bylo vypracováno na základě objednávky Mgr. Jiřího Bělohlávka (Bylany 66, 284 01 Kutná Hora). Jedná se o oponentní posudek k naturovému hodnocení, jež je součástí posudku na dokumentace záměru v procesu EIA. Posuzované hodnocení má 19 stran textu, jeho autorem je Mgr. Stanislav Mudra.

Cílem této studie je prověřit správnost dokumentace EIA, resp. její součásti – naturového hodnocení záměru. Jedná se zejména o posouzení úplnosti a správnosti v dokumentaci uvedených údajů a závěrů dokumentace, zda záměr má nebo nemá významný negativní vliv na předměty ochrany a celistvost konkrétních EVL a PO.

Hodnocení bylo provedeno na základě prostudování podkladových materiálů o posuzovaném záměru, návštěvě lokality a studiu odborné literatury. Na základě takto získaných informací byly ověřeny a doplněny údaje, ale zejména závěry uvedené v posuzovaném hodnocení.

2. Základní údaje o záměru

Název záměru: Těžba a rekultivace ložiska štěrkopísků v zájmovém území Severočeských pískoven a štěrkoven Roztyly

Oznamovatel: Severočeské pískovny a štěrkovny, s. r. o.

Umístění záměru:

Kraj: Ústecký

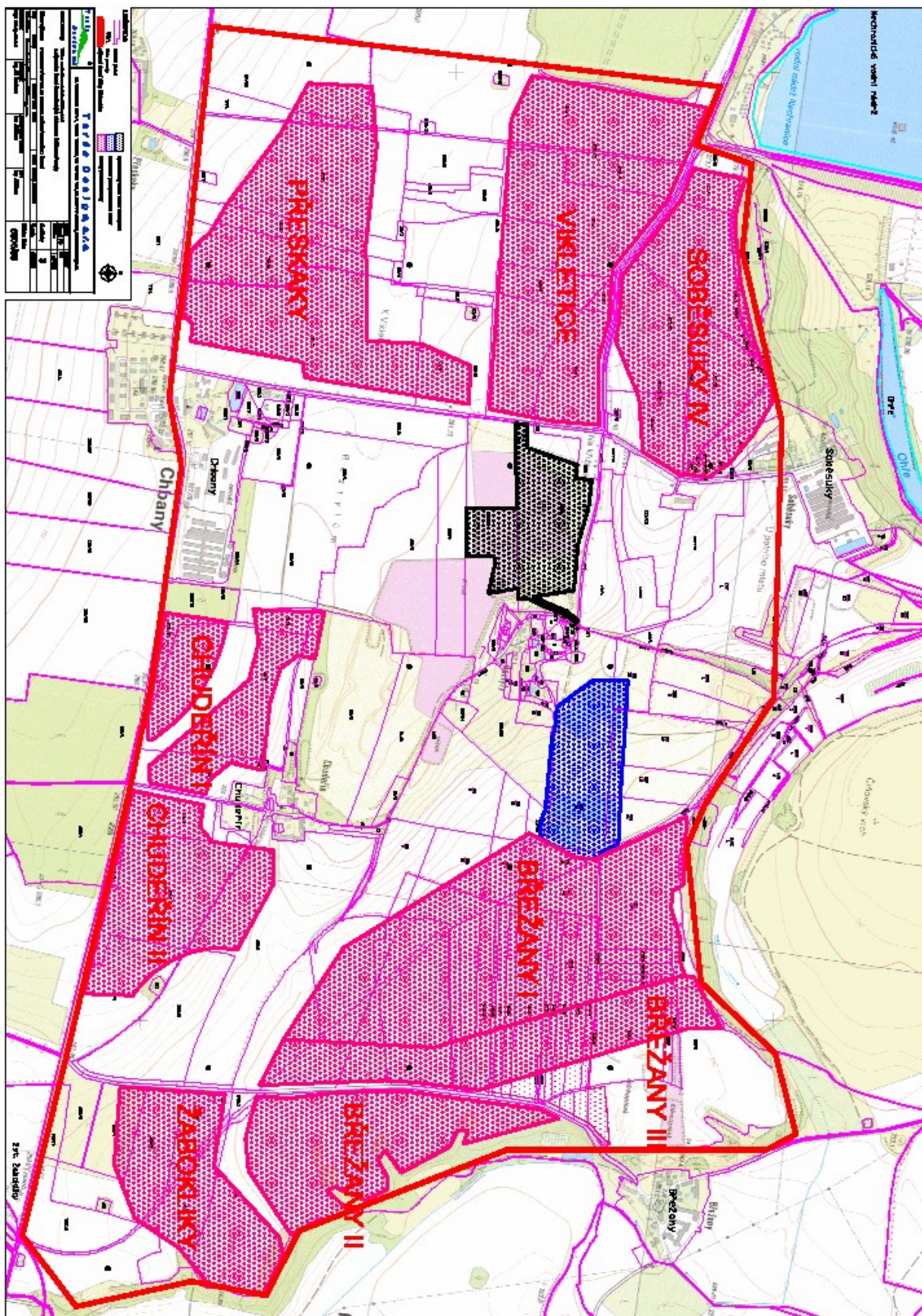
Obec: Chbany, Nové Sedlo

K.ú.: Břežany u Žatce, Chbany, Chudeřín, Nové Sedlo u Žatce, Přeskaky, Roztyly, Soběsuky nad Ohří, Vikletice

Zájmem investora je pokračování těžby nevyhrazeného nerostu a postupné rozšíření zájmového území na devět ploch. Jejich seznam, přibližná rozloha a doba těžby jsou uvedeny v tab. 1. Umístění jednotlivých lokalit je zakresleno na obr. 1.

Tab. 1: Seznam lokalit určených k těžbě, jejich rozloha a doba předpokládané těžby

č.	lokalita	doba těžby	rozloha (ha)
1	Chudeřín I	2010 - 2012	20,3
2	Vikletice	2012 - 2018	45,4
3	Soběsuky IV	2018 - 2023	28,5
4	Přeskaky	2023 - 2029	45,6
5	Břežany I	2029 - 2036	53,8
6	Chudeřín II	2036 - 2039	23,7
7	Břežany II	2039 - 2042	20,6
8	Žaboklín	2042 - 2044	18,5
9	Břežany III	2044 - 2047	20,9

Obr. 1: Umístění jednotlivých lokalit těžby

Charakter záměru

Ložisko štěrkopísku je překryto ornici, která je vyvinuta lokálně až do mocnosti 1,3 m (vč. podorniční vrstvy), průměrná mocnost je 0,38 m. Ornice je v předstihu separátně před těžbou skrývána a ukládána na deponie. Po ukončení těžby nevyhrazeného nerostu (štěrkopísku) bude veškerá ornice použita pro rekultivační účely podle schváleného druhu rekultivace.

Technologie těžby nevyhrazeného nerostu (štěrkopísku) bude vždy jednořezová. Parametry těžebních řezů jsou dány geologickými úložními poměry, mocností dobývané terasy. Vlastní výška řezu nepřekročí 7 metrů. Odstupy skrývkových od těžebních řezů budou minimálně 3 m.

Při podloží bude ponechávána minimální technologická vrstva 0,2 m pro pojezd těžební a dopravní technologie. V prostoru s výskytem ustálené hladiny podzemní vody se ponechávaná technologická vrstva zvyšuje 0,5 m nad její hladinu. Sklony těžebních řezů budou vytvářeny ve sklonu 1 : 1, následně budou po vytěžení suroviny upraveny před technickou rekultivací na sklon 1 : 3. K tomuto účelu bude využita skrývaná zemina z nadloží nevyhrazeného nerostu, kterou bude doplněn chybějící materiál. Následně bude provedeno převrstvení kvartérními zeminami (ornici). Vytěžený materiál bude dopravován pomocí pásových dopravníků a kolových strojů.

Odvodnění dna provozovaných lokalit bude provedeno zachováním mírného sklonu ve směru sběrné/záchytné jámky. Popř. bude doplněno vyhloubením svodných příkopů pro odvedení dešťových přívalových povrchových vod, zavedených do záchytné jámky. Dle potřeby bude v záchytné jámce instalováno dostatečně výkonné čerpací zařízením. Vlastní dno lomu na bázi spodní hranice štěrkopísku je nad propustnými písky, které umožní v převážné míře zajistit infiltraci srážkových vod do hlubších zvodní.

Vytěžený štěrkopísek z prostoru otírky nových lokalit bude upravován tříděním mokrou cestou na technologickém zařízení instalovaném v prostoru lokality Chbany, západně od obce Roztyly (doprava pásová).

Pro praní štěrkopísku jsou v lokalitě Roztyly I vybudovány sedimentační jámky, ve kterých dochází k usazování kalů (hlinitých příměsí štěrkopísku) vypraných z tříděné suroviny. Do technologického procesu je zařazena mobilní třídička.

Odbytová doprava bude řešena nákladními automobily po vybudované příjezdni asfaltové komunikaci. V rámci lokality Chbany je zahrnuta účelová komunikace k technologické třídící lince a bude sloužit jako hlavní příjezdová komunikace. Jedná se o vozovku délky 200 m a šířce 6,0 m, spojující stávající pískovnu se silnicí Kadaň - Žatec.

Terénní úpravy vytěženého prostoru spočívají v následné úpravě svahů, ze sklonu 1:1 na 1:3, aby se mohly osít. Dále v povážce a překrytí ornici vrstvou do mocnosti v závislosti na předešlé separátní skrývce tak, aby její bilance byla vyrovnaná. Svahy lomu po úpravě je možné též alternativně osázet ochrannou zelení – dřevinami (stromy, keře) s vytvořením zapojených remízů. Na dně vytěženého území bude rozprostřena vrstva ornice opět v závislosti na předešlé separátní skrývce tak, aby její bilance byla vyrovnaná. Rozprostřená ornice bude oseta travním semenem s následným ošetřováním po dobu tří let. Úprava vodního režimu a meliorační opatření se nenavrhují. Prostor zájmového území leží v oblasti deštného stínu. Po ukončení těžby bude účelová komunikace, v případě dalšího nevyužívání, odstraněna. Přístupová (příjezdová) komunikace bude řešena samostatně pro každý technologický prostor a může zůstat zachována po skončení těžební činnosti a rekultivaci předmětných prostorů. Provozní komunikace pro následnou rekultivační činnost se v případě nutnosti vybudují v mezerách mezi osázenými plochami. Konstrukce zpevněných vozovek bude zhotovena z místního materiálu (štěrkopísku). Technická rekultivace je v současné době prováděna průběžně ve vztahu k postupu porubní fronty a v návaznosti na separátní skrývku ornice, která je prováděna pouze sezóně v letních

měsících.

Biologická rekultivace následuje po slehnutí, prokypření a osetí rozprostřené orniční vrstvy. Provádí se v současném období také průběžně na připravených plochách technickou rekultivací. Na zájmovém území se uvažuje se zemědělskou a lesnickou rekultivací. Procentuelní zastoupení plochy zemědělské a lesnické rekultivace bude záviset na projednání plánů rekultivace s účastníky řízení a kompetentními orgány ochrany ZPF, přírody a krajiny. Z hlediska současné velice nízké ekologické stability dotčeného území je předpokládán vyšší podíl lesa a změna kultury z orné půdy na trvalý travní porost (louky, pastviny). Ukončení jak zemědělské tak i lesnické biologické rekultivace v jednotlivých lokalitách se předpokládá v období do 3, resp. 5 let od skončení těžební činnosti. Po skončení následné péče jsou rekultivované pozemky obhospodařovány vlastníky pozemků. Zatrávněním bude řešena podstatná část vytěženého prostoru a vytvoří se tak návaznost na zemědělské plochy jižní části území.

Lesnická rekultivace připadá v úvahu u lokalit Soběsuky, Vikletice a Chudeřín I., Chudeřín II, Žaboklíky. Částečná lesnická rekultivace je vhodná u lokality Břežany I a Břežany + Břežany II. Dominantními dřevinami budou dub letní a zimní, subdominantní pak habr obecný. V blízkosti vodní plochy bude sortiment vhodně doplněn o vrby (bílá a jíva) a olši lepkavou. Stromy budou na ploše výsadby zastoupeny z 90 % a keře tvořící křovinné patro na okrajích lesních pozemků pouze z 10 %.

3. Hodnocení vlivů záměru na EVL a PO

Posouzení úplnosti a správnosti hodnocení v dokumentaci EIA

Posuzované hodnocení je vypracováno správně, obsahuje všechny důležité metodikou doporučené kapitoly tj. Charakteristika záměru, Charakteristika dotčených lokalit, Charakteristika druhů jež jsou hlavním předmětem ochrany, Definice pravděpodobných vlivů záměru na předměty ochrany, Definice pravděpodobných kumulativních vlivů na předměty ochrany, Definice přeshraničních vlivů a jejich vyhodnocení, Vyhodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany, Závěr, Zmírňující opatření a další doporučení, Seznam použité literatury. Chybí kapitola Metodika, kterou lze v případě tohoto hodnocení považovat za málo podstatnou. Údaje uvedené v jednotlivých kapitolách jsou odborně správné, ucelené a logicky rozvedené.

Identifikace potenciálně dotčených EVL a PO je vzhledem k rozsahu posuzovaného záměru správně stanovena. Biologické a ekologické nároky předmětů ochrany jsou popsány dostačujícím způsobem. Jediným potenciálně ovlivněným druhem je zimující populace husy polní (*Anser fabalis*), jež je předmětem ochrany v PO Vodní nádrž Nechranice (kód lokality CZ0421003; http://www.nature.cz/natura2000-design3/web_lokality.php?cast=1804&akce=karta&id=133302, 20. 5. 2008). V kapitole „Definice pravděpodobných vlivů záměru na předměty ochrany“ autor rozdělil negativní vlivy dle jednotlivých etap realizace záměru na

- a) vlivy v době přípravy záměru (hluk, prašnost, likvidace ploch osetých ozimou pšenicí a ječmenem),
- b) vlivy v době provozování záměru (hluk, únik chemických látek, provoz dopravních prostředků, prašnost, změna vodního režimu okolních ekosystémů, rozvoj společenstev ruderalních a invazních druhů rostlin),
- c) vlivy v době ukončení provozu záměru (likvidace sukcesních stádií, rozvoj společenstev ruderalních a invazních druhů rostlin v narušených plochách, změna odtokových poměrů, potenciální úbytek ploch použitelných k osetí ozim).

Výčet potenciálních vlivů je téměř kompletní. Za chybějící lze označit fragmentaci území a případnou výstavbu nových účelových komunikací a přípojek elektrického vedení.

Významné kumulativní vlivy a vlivy přeshraniční jsou rozebrány a dle mého názoru zcela správně vyloučeny v kapitolách „Definice pravděpodobných kumulativních vlivů na předměty ochrany“ a „Definice přeshraničních vlivů a jejich vyhodnocení“.

Kapitola „Vyhodnocení významnosti vlivů na předměty ochrany“ obsahuje seznam a diskuzi nepřímých vlivů, které autor považuje za důležité ve vztahu k dotčeným předmětům ochrany. Přímý vliv (fyzická likvidace, narušení stanovišť) na populaci husy polní dle hodnocení nenastane. Jako nepřímé vlivy byly v posuzované studii vyhodnoceny: rušení hlukem dopravních prostředků a technologické linky, optické rušení pohybem strojů a lidí a to zejména u lokalit Soběsuky IV a Vikletice, jež se nacházejí v blízkosti vodní nádrže. Za důležité vlivy jsou označeny pokles rozlohy orné půdy (tzn. omezení ploch s předpokládaným výskytem ozimů) a vznik konkávních krajinných struktur, které nebudou pro pasoucí se hejna dostatečně přehledná.

V kapitole „Závěr“ je vyhodnoceno, že posuzovaný záměr nebude mít významný negativní vliv na PO Vodní nádrž Nechanice. Svůj závěr autor podkládá logickými argumenty o dlouhodobém působení uvedených vlivů v okolí PO a omezení negativních vlivů snížením těžby v zimních měsících tj. v době výskytu předmětů ochrany na blízké vodní nádrži. Autorovo tvrzení o nevýznamném negativním vlivu podporuje i přítomnost velkého množství ploch v okolí PO, jež jsou svým managementem srovnatelné s plochami určenými k realizaci záměru.

Kapitola č. 6 obsahuje mimo jiné seznam zmírňujících opatření a dalších doporučení. Za nejdůležitější lze označit preferenci zemědělské rekultivace, zachování struktury otevřené krajiny, výsadbu stromové vegetace u lokalit Soběsuky IV, Přeskaky a Vikletice a

monitoring vlivu těžební činnosti na chování předmětů ochrany PO.

Zmírňující opatření jsou navržena správně. Ke snížení negativního vlivu na předmět ochrany by však bylo vhodné je doplnit o následující tři opatření:

- ✓ Nově **vybudované komunikace budou po ukončení těžby odstraněny** (či alespoň překryty zeminou), neboť husy preferují nefragmentovaná území a území bez artefaktů (Ballasus, Sossinka 1997).
- ✓ Vzhledem k tomu, že území s elektrickým vedením (zejména s nižšími sloupy) je husami méně často využíváno (Ballasus, Sossinka 1997), budou po ukončení těžby **odstraněny všechny nadzemní přípojky elektrického vedení**, spojené s provozem těžebny.
- ✓ Husy polní preferují sběr potravy na ploše o rozloze min. 5 ha (Vickery Gill 1999). Z tohoto důvodu budou vytěžené plochy **rekultivovány v nejkratším možném termínu**. Aby nedocházelo ke přílišnému snížení plochy polních kultur, bude dodržována maximální roztěženost 10 ha. Navržená rekultivace nebude vytvářet izolované plochy menší než 5 ha.

4. Závěr

Posuzované hodnocení je odborně vypracováno, obsahuje všechny důležité kapitoly. Vyvozené závěry jsou logicky i odborně správné, navržená zmírňující opatření jsou opodstatněná. Ve vztahu k ochraně soustavy Natura 2000 je nutno zdůraznit preferenci zemědělské rekultivace namísto rekultivace lesnické a to i na úkor nezvyšování ekologické stability krajiny. Důležitý vliv ozimů byl v zahraniční prokázán několika nezávislými studii (viz. např. Mooij 1998, Vickery Gill 1999).

Předkládané posouzení se svými závěry shoduje s hodnocením vypracovaným Mgr. Stanislavem Mudrou. Oproti posuzovanému hodnocení obsahuje návrh dalších tří zmírňujících opatření (odstranění účelových komunikací, odstranění nadzemních přípojek elektrického vedení, včasná rekultivace vytěžených území), které bude nutné v rámci realizace záměru dodržet.

Hodnocený záměr „Těžba a rekultivace ložiska štěrkopísků v zájmovém území Severočeských pískoven a štěrkoven Roztyly“ nebude mít v případě dodržení navržených zmírňujících opatření významný negativní vliv na celistvost a předměty ochrany EVL a PO.

5. Literatura

Anonymus, 2001: Hodnocení plánů a projektů, významně ovlivňujících lokality soustavy Natura 2000: Metodická příručka k ustanovení článků 6(3) a 6(4) směrnice o stanovištích 92/43/EHS, edice Planeta, XII/1

Ballasus, H, Sossinka, R, 1997: The impact of power lines on field selection and grazing intensity of wintering White-fronted- and Bean Geese *Anser albifrons*, *A-fabalis*. Journal fur ornithologie 138: 215-228

Hudec K., Šťastný K. a kol. (eds.) 2005: Fauna ČR: Ptáci. Academia, Praha.

Mooij, J.H., 1998: Goose damage to grassland and winter cereals by White-fronted and Bean geese (*Anser albifrons* and *A. fabalis*) in the Lower Rhine area, Germany. Vogelwarte 39: 264-280

Mudra, S., 2007: Těžba a rekultivace ložiska štěrkopísků v zájmovém území Severočeských pískoven a štěrkoven Roztyly. Posouzení vlivů záměru na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle § 45 h a i zákona č. 114\1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Nепublikováno.

Saari L., Aberg J., Swenson J. E. 1998: Factors Influencing the Dynamics of Occurrence of the Hazel Grouse in a Fine-Grained Managed Landscape. Conservation Biology 12: 586–592.

Vickery, J.A., Gill, A.G., 1999: Managing grassland for wild geese in Britain: a review. Biological Conservation 89: 93-106

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Informační zdroje: Natura 2000, ÚHUL, Portál veřejné správy ČR

6. Seznam použitých zkratk

PO	ptačí oblast
EVL	evropsky významná lokalita
EIA	posuzování vlivů na životní prostředí
k.ú.	katastrální území